ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.—ಬಹುಶಃ ಅವರಿಗೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಹನುಮಯ್ಯನವರು.—ಈ 15 ಸಾವಿರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ ಜಮೀನೆಲ್ಲಾ ಸಾಗಾಗಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾರೆಯೆ?

The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA.—The very first condition of grant is that they must bring the land under cultivation in the very first year. These lands were granted in 1950-51.

Gomal Lands for Cultivation.

Q.—44. **Sri B. N. BORANNA GOWDA** (Hassan District—General).—

Will the Government be pleased to state :—

(*a*) whether it is a fact that gomal lands in rural parts are being given for cultivation ;

(*b*) under what circumstances these lands are being given for cultivation ;

(*c*) whether 'Gomals' are allotted after taking into consideration the number of cattle in each village ;

(*d*) if so, the number of cattle estimated to be grazed in an acre of land ;

(*e*) whether even the limited extent of gomal land in places where there is no sufficient gomal has been given for cultivation ?

A.—**The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA** (Minister for Revenue and Excise).—

(*a*) Yes.

(*b*) Generally when the gomal is in excess of the requirements of the cattle.

(*c*) Yes.

(*d*) Thirty acres of good pasturage land for 100 heads of cattle.

(*e*) Usually not ; but only in special cases when there is supplemental pasturage in hullabanni kharab and other lands.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎನ್. ಬೋರಣ್ಣಗೌಡರು.—ನೂರು ರಾಸುಗಳಿಗೆ 30 ಎಕರೆ ಜಮೀನಿದ್ದರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು, ಗುಡ್ಡ ಇರುವುದು ಎಷ್ಟು ಎಕರೆ ಆಗಬಹುದು?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.—ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಜಮೀನು 60 ಎಕರೆ ಅಥವಾ ಕೀಳಾದ್ದು 100 ಎಕರೆ ಆದರೆ ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎನ್. ಬೋರಣ್ಣಗೌಡರು.—ನೂರ ಎಂಬತ್ತು ಎಕರೆಗಳಿರುವ ಕಡೆ ಎಷ್ಟು ರಾಸುಗಳು ಮೇಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.—ತಾವೇ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎನ್. ಬೋರಣ್ಣಗೌಡರು.—ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಗೋಮಾಳವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಊರಿನವರು ದೂರು ಕೊಟ್ಟಾಗ, ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ತಾವು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಾ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.—ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬಹುದು. ಇಂಥಾದ್ದು ಎಂಬುದು ಜ್ಞಾಪಕವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎನ್. ಬೋರಣ್ಣಗೌಡರು.—ಊರಿನವರು ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲ, ಕೊಡಕೂಡದು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.—ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು (ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ).—ಮಹಜರು ಮಾಡಿಸಿ ಊರಿನವರ ರುಜುಗಳನ್ನು ಮಹಜರಿಗೆ ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಡಬಹುದೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಗೋಮಾಳ ಉಳಿದಿರುವಾಗ ಕೊಡುವುದು ತಪ್ಪಲ್ಲವೆ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.—ಮಹಜರಿಗೆ ರುಜು ಹಾಕಿರುವವರು ಕೊಡಬಹುದೆಂದು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಹೇಳಿರಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು.—ಏನೇ ಆಗಲಿ ಕನಿಷ್ಟ ಪರಿಮಿತಿ ಗೋಮಾಳ ವಿದ್ದೇಇರಬೇಕು ಎಂದು ನಿಬಂಧನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಗೋಮಾಳ ಕಡಮೆ ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೆ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.— ಹಾಗೆ hard and fast rule ಮಾಡಿಲ್ಲ ವೆಂದು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದೆ. ಗೋಮಾಳ ಸಾಲ ದಿದ್ದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಜಮೀನನ್ನು ಸಾಗಿಗೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು.— ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗ ಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗು ತ್ತದೆ. ಗೋ ಸಂಪತ್ತಿನ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಕಾನೂನು ಮಾಡಿದ ಹೊರತು ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆ ಬರುತ್ತ ದೆಂದು ಗೋಮಾಳವನ್ನು ವಿಲೇ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತೀರಾ ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.— ಎರಡೂ ಆಗಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು (ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ).— ಮೂವತ್ತು ಎಕರೆ ಬಂಜರು ಜಮೀ ನಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಹುಲ್ಲಿಗಿಂ ತಲೂ ಅಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೇ ?

The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA.—That is a matter of opinion.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು.— ರಾಗಿ ಬೆಳೆ ಬಿತ್ತರೆ ಅಲ್ಲಿ ರಾಗಿಯೂ ಬೆಳೆದು ಅದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕ ರಷ್ಟು ಹುಲ್ಲೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೆ ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.— ಅದು ಮೇಲಿನ ಉತ್ತರದಿಂದಲೇ ಅರ್ಥವಾಗು ತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು.— ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಗಿ ರಾಸುಗಳು ಶ್ರೀಮಂತರದು. ಅವರ ರಾಸು ಗಳಿಗೆ ಜಮೀನು ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಇತರ ಬಡ ರೈತರಿಗೆ ಕೊಡದೇ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭ ಇದೆಯೇ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.— ಬಡವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರುವ ಸಂದರ್ಭವೂ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಬ್ಲ್ಯು. ಎಚ್. ಹನುಮಂತಪ್ಪನವರು (ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ).—ಗೋಮಾಳ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಯಾವಾಗ?

Mr. SPEAKER.—That supplementary does not arise.

ಶ್ರೀ ಡಬ್ಲ್ಯು. ಎಚ್. ಹನುಮಂತಪ್ಪ ನವರು.— ಇಷ್ಟು ಎಕರೆ ಗೋಮಾಳ ಇರಬೇ ಕೆಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.— ಮಾಡಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಬ್ಲ್ಯು. ಎಚ್. ಹನುಮಂತಪ್ಪ ನವರು.— ಈಗ ಮಳೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಾರದೇ ಇರು ವುದರಿಂದ ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಅಭಾವವಿದೆ ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾ ರದವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೆ ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.— ಕೆಲವುಕಡೆ ಹಾಗಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಬ್ಲ್ಯು. ಎಚ್. ಹನುಮಂತಪ್ಪ ನವರು.— ಹಾಗಾದರೆ ಈಗ ನಮಗೆ ಹಾಲು, ತುಪ್ಪ ದೊರೆಯುವುದು ದುರ್ಲಭವಾಗಿರುವುದ ರಿಂದ ಗೋಮಾಳ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇ ?

(ಉತ್ತರ ಇಲ್ಲ).

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಎಚ್. ತಿಮ್ಮಾಬೋಯಿಯವರು (ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ — ನಿಮ್ನ ಪಂಗಡ).— ಗೋಮಾಳ ಇರುವುದು ಹುಲ್ಲು ಮೇಯಿಸುವುದ ಕ್ಕಲ್ಲವೇ ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ. ಅಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳದೇ ಇರು ವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಎಚ್. ತಿಮ್ಮಾಬೋಯಿ ಯವರು.—ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗೋಮಾ ಳದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆಯೆ ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.— ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇನ್ನೂ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮಾದಯ್ಯಗೌಡರು (ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ).— ನೂರು ರಾಸುಗಳಿಗೆ 30, 60 ಅಥವಾ 100 ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಇರುವುದನ್ನು ಇದು ಉತ್ತಮವಾದ ಜಮೀನು, ಮಧ್ಯಸ್ಥವಾದ ಜಮೀನು, ಅಥವಾ ನಿಕೃಷ್ಟವಾದ ಜಮೀನು ಎಂಬುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು ?

The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA.—Local Revenue Officer with the assistance of the villagers.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮಾದಯ್ಯಗೌಡರು.—ತಮಗೇ ಈ ತರಹ ಕೇಸು ಬಂದಾಗ ಇದು ಉತ್ತಮವಾದ ಜಮೀನು, ಅಥವಾ ಮಧ್ಯಸ್ಥವಾದ ಜಮೀನು ಅಥವಾ ನಿಕೃಷ್ಟವಾದ ಜಮೀನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಾರೆಯೇ ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು — ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮಾದಯ್ಯ ಗೌಡರು.—ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಊರಿನಲ್ಲೂ ಗೋಮಾಳ ಇರುವುದು ಎಷ್ಟು, ಎಷ್ಟು ರಾಸುಗಳಿಗೆ ಗೋಮಾಳ ಬೇಕು, ಗೋಮಾಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೇ, ಕಮ್ಮಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಒಂದುವೇಳೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ದರ ಖಾಸ್ತು ಕೊಡಕೂಡದು ಎಂಬುದಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೇ ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.—ಅದನ್ನೇ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವುದು.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮಾದಯ್ಯ ಗೌಡರು.—ಯಾವ್ಯಾವ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಗೋಮಾಳ ಇದೆಯೋ ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ತಾನೆ ಆಯಾಯ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರಿಗೆ ಕಂದಾಯ ವಿಧಿಸಿರುವುದು ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.—ಅದು ಒಂದೇ ಆಧಾರವಲ್ಲ; ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮಾದಯ್ಯ ಗೌಡರು.—ಯಾವ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಗೋಮಾಳ ವಿಲೇ ಮಾಡಿದ್ದೀರೋ ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.—ಅದಕ್ಕೂ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ

ಲೋಕಸೇವಾನಿರತ ಎಂ. ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು (ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ—ನಿಮ್ನಪಂಗಡ).—ಸಾಕಷ್ಟು ಗೋಮಾಳ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಕಡೆ ಲಾಂಟಾನ ಬೆಳೆದಿರುವುದು ಗೊತ್ತೇ ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.—ಹೆಚ್ಚು ಗೋಮಾಳ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಡೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಅನೇಕ ಕಡೆ ಲಾಂಟಾನಾ ಬೆಳೆದಿರುತ್ತೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು.—ಅನೇಕ ಗೋಮಾಳಗಳಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆಯದೇ ಇರುವುದು ಗೊತ್ತೇ ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.—ಅದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರತಕ್ಕ ವಿಚಾರ.

Proposal for starting a Tuberculosis Sanatorium in Kolar Gold Fields.

Q.—113. **Sri MUNISWAMY** (Kolar District—Depressed Class).—

Will the Government be pleased to state :—

(*a*) what happened to the amount that was collected for starting a T. B. Sanatorium ;

(*b*) whether they would consider the proposal of starting a T. B. Sanatorium in Kolar Gold Fields with the amount collected for that purpose from the public ?

A. **The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA** (Minister for Revenue and Excise).—

(*a*) No amount was collected by the Medical Department for starting a T. B. Sanatorium at Kolar Gold Fields.

(b) Proposals are now under consideration for starting a Block of 30 beds for T. B. patients, attached to the Civil Hospital, K. G. F.

Sri M. MUNISWAMY.—With reference to the answer to (*b*), may I know whether it is not necessary to have a Separate T. B. Sanatorium in a big industrial City like Kolar Gold Fields ?

***The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA.**—It is necessary but there is the question of funds.

Sri M. MUNISWAMY.—Is there any other difficulty in starting a Sanatorium in Kolar Gold Fields ?

The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA.—I said "funds".

Sri M. MUNISWAMY.—What happened to the amount of Rs. 18,300 collected from the public of Kolar Gold